

Η Nova Melancholia γιορτάζει τα 15 χρόνια της με τον “Marcel Duchamp”: Ο Βασίλης Νούλας και ο Κώστας Τζιμούλης μιλούν για τη νέα περφόρμανς

[συνεντεύξεις](#)

ΜΑΡΤΙΟΥ 28, 2022 ● ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

Η ΝΟΒΑ ΜΕΛΑΝΧΟΛΙΑ ΓΙΟΡΤΑΖΕΙ ΤΑ 15 ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΜΕ ΤΟΝ “MARCEL DUCHAMP”: Ο ΒΑΣΙΛΗΣ ΝΟΥΛΑΣ ΚΑΙ Ο ΚΩΣΤΑΣ ΤΖΙΜΟΥΛΗΣ ΜΙΛΟΥΝ ΓΙΑ ΤΗ ΝΕΑ ΠΕΡΦΟΡΜΑΝΣ

Ο Βασίλης Νούλας και ο Κώστας Τζιμούλης μιλούν για τη νέα περφόρμανς της ομάδας, για την περιπλάνηση σε ετερόκλητους χώρους και για τον ελιτισμό του καλλιτέχνη

Κείμενο: [Δίνα Ρόκου](#)

Email: irokou@elculture.gr

Η νέα περφόρμανς της ομάδας **Nova Melancholia** χρησιμοποιεί ως ready-made τίτλο το όνομα του θρυλικού καλλιτέχνη της πρωτοπορίας του 20ου αιώνα, **Marcel Duchamp** (1887-1968), που επηρέασε και συνεχίζει να επηρεάζει, όσο λίγοι, την αντίληψή μας για την τέχνη. Πνεύμα ανεξάρτητο, λάτρης του παιχνιδιού και της ειρωνείας, ο Μαρσέλ Ντυσάν υπήρξε κυβιστής ζωγράφος, μέλος του Dada, σουρεαλιστής, αρνητής της ζωγραφικής, εισηγητής του ready made, επαγγελματίας σκακιστής, διοργανωτής εκθέσεων, πρόδρομος της εννοιολογικής τέχνης και

σημαντική αναφορά για την Pop Art και τις μεταμοντέρνες αισθητικές, άνθρωπος ευφυολόγος, τυχερός, πετυχημένος.

Η παράσταση είναι ένας εορτασμός για τα 15 χρόνια παρουσίας της ομάδας (2007-2022) στο μεταβαλλόμενο τοπίο της θεατρικής και εικαστικής περφόρμανς. Θα φιλοξενηθεί διαδοχικά σε τέσσερις χώρους της σύγχρονης εικαστικής σκηνής της Αθήνας, στο State of Concept, στο ΟΧΤΩ, στον ΤΑΥΡΟΣ, στο Enterprise Projects, για ένα πενήντημερο σε κάθε χώρο, και θα απλωθεί χρονικά σε διάστημα τεσσάρων μηνών.

Ο Βασίλης Νούλας και ο Κώστας Τζιμούλης μιλούν στο ελς για τη νέα περφόρμανς της ομάδας και για τα 15 χρόνια της Nova Melancholia.

Τι θυμάσαι Βασίλη από την αφετηρία της ομάδας;

Βασίλης: Θυμάμαι την αγωνία που είχαμε να βρούμε το όνομά της και πώς καταλήξαμε στο Nova Melancholia, γιατί συνδύαζε το παλιό με το καινούργιο αλλά παράλληλα φοβόμουν ότι θύμιζε Stereo Nova, που παρεμπιπτόντως μου άρεσαν πολύ. Μετά θυμάμαι πως ένιωθα τη χαρά του «επιτέλους ξεκινάμε», τις αγωνίες να βρούμε χώρους να παίξουμε, χρήματα για να κάνουμε τις περφόρμανς, τη χαρά όταν πήραμε για πρώτη φορά επιδότηση.

Στιγμιότυπο από την περφόρμανς "Marcel Duchamp"

Νιώθετε ότι στην πορεία των χρόνων το κοινό εκπαιδεύτηκε στη «γλώσσα» των περφόρμανς σας και ξεκλειδώνει τον κώδικά σας ή ότι και η ίδια η ομάδα εξέλιξε τα μέσα που χρησιμοποιεί ώστε να συναντηθεί με το κοινό;

Κώστας: Νομίζω ότι ισχύουν και τα δύο.

Βασίλης: Θεωρώ ότι χρειάζεται ένα είδος μύησης σε κάθε καλλιτεχνικό σύμπαν, όσο μικρό ή μεγάλο είναι αυτό. Πάντα το σύμπαν αυτό έχει κάτι που όσο το βλέπεις και το παρακολουθείς το ξεκλειδώνεις και εξοικειώνεσαι μαζί του. Από την άλλη όντως με τα χρόνια βρίσκεις καλύτερα τους τρόπους να πεις αυτό που θέλεις να πεις. Μάλλον από την αρχή ξέρεις τι θέλεις να πεις.

Κώστας: Με τα χρόνια λειαινόνται τα εργαλεία σου και μαρκάρεις και οριοθετείς καλύτερα το σύμπαν σου.

Βασίλης: Σε ένα βαθύτερο επίπεδο θεωρώ ότι δεν ανακαλύπτεις στην πορεία τι θες να πεις, το ξέρεις και υπάρχει μέσα σου εξ αρχής και γι' αυτό θες να εκφραστείς. Στην πορεία αυτό που φτιάχνεις είναι οι δεξιότητες έκφρασης. Σε ένα πιο επιφανειακό επίπεδο, ναι έχουν μπει νέες θεματικές για παράδειγμα αισθάνεσαι ή αποφασίζεις ότι πρέπει να δοθεί έμφαση στα queer ζητήματα. Αυτό σημαίνει ότι από την αρχή είχες μέσα σου αυτή τη σκέψη αλλά όχι τόσο συνειδητά, οπότε στην πορεία αποφασίζεις ποια θέματα είναι πιο σημαντικά.

Κώστα: Κι εγώ αυτό εννοούσα πριν. Ξεκινώντας καλλιτεχνικά να δουλεύεις οριοθετείς μια περιοχή που την κατακτάς όλο και περισσότερο.

Βασίλης: Υπάρχει μετά ο κίνδυνος της επανάληψης και της παγίωσης μιας ευκολίας αλλά κι αυτά ανήκουν στη διαδικασία της καλλιτεχνικής δημιουργίας. Ο Marcel Duchamp λέει ότι θέλει συνέχεια πάλη στο να ανατρέπεις τον εαυτό σου κι ότι αυτό δεν μπορεί να γίνεται συνέχεια. Αν τελικά πέσουμε μέσα στις επιταγές του νεοφιλελευθερισμού ότι πρέπει συνέχεια να παράγουμε και να παρουσιάζουμε, τότε δεν γίνεται να είσαι συνέχεια πρωτότυπος και ανατρεπτικός ως προς τον εαυτό σου.

Πένθος και Μελαγχολία (Booze, 2010)

Υπάρχουν κάποιες παραστάσεις που θεωρείτε σταθμούς στην πορεία της Nova Melancholia;

Κώστας: Θα πω την παράσταση που είδα πρώτη φορά δουλειά της ομάδας, κι αυτή είναι τα «Εκτοπλάσματα». Αλλά τη λέω συνειδητά και τώρα που ξέρω όλη την πορεία της ομάδας.

Βασίλης: Είναι η αλήθεια μια παράσταση που μας έφερε περισσότερο κόσμο, που μας έκανε πιο γνωστούς. Εγώ που νιώθω τις παραστάσεις σαν παιδιά μου όλες τις αγαπώ. Η παράσταση Marcel Duchamp που κάνουμε τώρα έχει ενθυμιακό χαρακτήρα, γίνεται ένα αφιέρωμα στη Nova Melancholia κι έτσι μπήκαμε στη διαδικασία να βρούμε τι κρατάμε από την πορεία ή τι μας έμεινε πιο πολύ.

Βρίσκω πολύ σημαντική την παράσταση «Πένθος και Μελαγχολία» και λόγω του συναισθηματικού βάρους ότι έπαιξε η μαμά αλλά ταυτόχρονα γιατί σε εκείνη την παράσταση ένιωσα ότι πήγαμε κάπου παρακάτω. Και τα «Εκτοπλάσματα» ήταν μια περφόρμανς που συνόψιζε την κρίση και γινόταν στο διαμέρισμά μου, ερχόταν ο κόσμος να μας δει κι εγώ μετά στον ίδιο χώρο ζούσα και έπεφτα για ύπνο. Πέρα από τις παραστάσεις που κατά κάποιο τρόπο ήταν ορόσημα και οι συνεργασίες υπήρξαν ορόσημα για την ομάδα. Για χρόνια συνεργαζόμασταν με την εικαστικό Ντόρα Οικονόμου, μια συνεργασία που ήταν ένα πολύ βασικό κομμάτι στη δουλειά μας. Πια τα εικαστικά τα έχει αναλάβει ο Κώστας, αλλά ουσιαστικά μαζί κάνουμε και τη σκηνοθεσία, έχει γίνει πλέον μια ώσμωση.

Κώστας: Τα εικαστικά είναι πολύ σημαντικά για τη Nona Melancholia. Δεν παραγγέλνει κάτι ο Βασίλης και το φτιάχνω εγώ αλλά δρούμε συνεργατικά.

Πρώτος στοχασμός: Περί όσων μπορούν να τεθούν εν αμφιβόλω (ταράτσα Γαλλικού Ινστιτούτου, 2011)

Κατά κάποιο τρόπο η εικαστική σύνθεση χτίζεται μαζί με τη δραματουργία μιας περφόρμανς;

Βασίλης: Ακριβώς. Στον τρόπο που δουλεύουμε υπάρχει τρομερή άντληση από τους περφόρμερ, και στο επίπεδο των εικαστικών. Για παράδειγμα, στις «Ωδές στον πρίγκιπα» που ήταν άλλη μια σημαντική παράσταση για την ομάδα, δεν υπέγραψε κανείς τα εικαστικά, γιατί όλοι, μα όλοι συνεισέφεραν. Ήταν η πρώτη συμμετοχή του

Κώστα στην ομάδα, και φυσικά ήταν μεγάλη η συμβολή του κυρίως στα φώτα, αλλά όλοι τελικά είχαμε συμβάλει στα εικαστικά. Επίσης, μεγάλη υπόθεση ήταν η «Κιβωτός του Νώε» στη Μικρή Επίδαυρο γιατί κάναμε όπερα-περφόρμανς και γιατί για πρώτη φορά συνεργαστήκαμε με τόσους ανθρώπους που τους βλέπαμε για πρώτη φορά. Ήταν μια φοβερή πρόκληση όλο αυτό και νιώσαμε ότι καταφέραμε να μη χαθεί η ματιά μας.

Η Nona Melancholia είναι όμως ένας ζωντανός οργανισμός, πολλοί άνθρωποι έχουν μπει στην ομάδα, έχουν βγει, υπάρχει μια συνεχής κινητικότητα.

Βασίλης: Φυσικά. Κατ' αρχάς η πρωτοβουλία ξεκίνησε από εμένα και τον Μανώλη τον Τσίπο που μετά από λίγο έφυγε από την ομάδα αλλά και από τη χώρα.

Κώστας: Υπάρχουν άνθρωποι που έρχονται και φεύγουν αλλά υπάρχει και ένα πιο συγκεκριμένο tank ανθρώπων που παραμένουν σταθεροί και ενεργοί με τον τρόπο τους. Υπάρχουν γύρω από τον κεντρικό πυρήνα διάφορα σύμπαντα.

Εκτοπλάσματα (διαμέρισμα στα Εξάρχεια, 2013)

Την τωρινή περφόρμανς Marcel Duchamp θα την παρουσιάσετε σε τέσσερις διαφορετικούς χώρους. Αλλά γενικά ως ομάδα έχετε κάνει στα χρόνια παραστάσεις σε τελείως ετερόκλητους χώρους, είστε και του σαλονιού και του λιμανιού, για να θυμηθώ κάποιους όπως: Εμπρός, Μπαγκλαντές, Στέγη,

ταράτσα Γαλλικού Ινστιτούτου, six d.o.g.s., Booze, Εθνικό Θέατρο, Το Οχτώ, Μικρή Επίδαυρος, διαφορετικά διαμερίσματα.

Βασίλης: Είμαστε συνειδητά και του λιμανιού και του σαλονιού, αποφεύγουμε τον μέσο όρο και επιλέγουμε τα πιο εναλλακτικά και underground, όπως οι καταλήψεις, τα υπόγεια και τα διαμερίσματα αλλά και τις μεγάλες σκηνές και τα φεστιβάλ.

Κώστας: Παρουσιάζουμε την περφόρμανς σε τέσσερις διαφορετικούς χώρους γιατί μας φαίνεται πιο εορταστικό σε σχέση με την επέτειο των 15 χρόνων Nona Melancholia.

Βασίλης: Κάνουμε περιοδεία, απλώς την κάνουμε από χώρο σε χώρο στην ίδια πόλη και όχι από πόλη σε πόλη.

Κώστας: Θέλαμε επίσης να απλώσουμε στον χρόνο, δηλαδή κάνουμε 20 παραστάσεις σε διάστημα τεσσάρων μηνών και όλοι οι χώροι να είναι χώροι σύγχρονης τέχνης για να τονίσει τη σύνδεση με τα εικαστικά.

Βασίλης: Θέλουμε να υπογραμμίσουμε πόσο μας ενδιαφέρει το αλισβερίσι με τα εικαστικά.

Ωδές στον πρίγκιπα (Μπαγκλαντές, 2014)

Γιατί το θέμα της περφόρμανς είναι ο Marcel Duchamp;

Βασίλης: Κι εγώ και ο Κώστας έχουμε μεγάλη αγάπη στην έννοια της πρωτοπορίας όπως αυτή γεννήθηκε στις αρχές του 20^{ου} αιώνα και όπως συνεχίστηκε μέχρι τη δεκαετία του '70. Ο Marcel Duchamp, ως εμβληματική φιγούρα της πρωτοπορίας που διατρέχει με τη ζωή του τα κινήματα του 20^{ου}, μας αφορά και διεκδικούμε μια τέτοια κληρονομιά έστω κι αν αυτή είναι μπολιασμένη με χιλιάδες μεταμοντέρνα τερτίπια.

Κώστας: Μέσα από αυτό το πρίσμα της ready-made art βλέπουμε ξανά τις δουλειές της Nova Melancholia.

Ο νεκρός (ισόγειος χώρος Σφιγγός και Γαλαξία παραγωγή Στέγη Ωνάση, 2016)

Άρα θα δούμε αναφορές σε προηγούμενες παραστάσεις σας;

Κώστας: Ναι. Αυτός ήταν εξαρχής ο στόχος.

Κι αν κάποιος έρχεται για πρώτη φορά σε περφόρμανς της Nova Melancholia;

Κώστας: Θα είναι τυχερός γιατί θα δει όλες τις περφόρμανς μαζί όχι όπως εσύ που μας παρακολουθείς 15 χρόνια.

Βασίλης: Υπάρχει όμως ο κίνδυνος να μην καταλάβει Χριστό.

Κώστας: Όχι, δεν νομίζω ότι ισχύει αυτό.

Βασίλης: Σωστά. Άλλωστε νομίζω ότι δεν είμαστε μια ομάδα που απευθύνεται σε αγνό, παρθένο κοινό. Ποιο είναι κιάλας το αγνό, παρθένο κοινό; Είμαστε ελιτίστες;

Προσωπικά, πιστεύω ότι δεν είναι όλα για όλους αλλά κυρίως πιστεύω ότι για όλα τα θέματα υπάρχει κοινό. Το δύσκολο είναι να βρει ο καλλιτέχνης τον δρόμο προς το «σωστό» κοινό. Ειδικά, στην αρχή το είχα πολύ αυτό ως σκέψη, το πώς δηλαδή θα βρούμε το κοινό που θα του αρέσει, που θα το ενδιαφέρει αυτό που κάνουμε.

Κώστας: Δεν νιώθω όμως ότι η περίπτωση της Νονα είναι ελιτίστικη γιατί δεν νομίζω ότι το κοινό της Νονα είναι τόσο ομοιογενές.

Spleen (διαμέρισμα Ασκληπιού, 2018)

Κάπως θεωρώ ότι έχετε κινηθεί και παρουσιάσει δουλειά σας σε ετερόκλητους χώρους που σπάει αυτό το ελιτίστικο.

Βασίλης: Στα «Χρόνια της αθωότητας» στη Στέγη, Σάββατο βράδυ ερχόταν ένα κοινό που το λιγότερο που μπορούμε να πούμε είναι ότι δεν ήξερε πού ερχόταν.

Κώστας: Εμένα αυτό μου αρέσει. Γιατί απαραίτητα πρέπει να ξέρει ο άλλος; Μπορεί να έχει πιο ενδιαφέρον έτσι.

Βασίλης: Νιώθω όμως ότι έτσι δημιουργούνται παρεξηγήσεις. Αν ο θεατής έρθει περιμένοντας κάτι άλλο που θα διαψευστεί δημιουργείται παρεξήγηση. Βέβαια, κι αυτό μέσα στο παιχνίδι είναι. Νομίζω ότι το φαινόμενο κορυφωνόταν το Σάββατο. Αν και για να πω την αλήθεια το πρόβλημα με τη Στέγη ήταν ότι η διαφημιστική καμπάνια ήταν τόσο δυνατή που ίσως δημιουργούσε άλλες προσδοκίες, προσδοκίες που το ίδιο το θέαμα μπορεί να διέψευδε. Αυτό μου έχει συμβεί και ως θεατής στη

Στέγη. Αυτή είναι μια κριτική που μπορεί να γίνει ανοιχτά. Όμως τελικά η εναλλαγή αυτή, πλαισίου και χώρων είναι πολύ ενδιαφέρουσα για το πώς ίσως αλλάζει η ίδια η δουλειά αλλά και πώς αλλάζει η δική μας συμπεριφορά ή το κοινό ή η συμπεριφορά του ίδιου κοινού.

Κιβωτός του Νώε (Μικρή Επίδαυρος, 2021)

Στη συγκεκριμένη περφόρμανς μόνο η Δέσποινα συμμετέχει από την παλιά ομάδα, όλοι οι υπόλοιποι είναι νέοι συνεργάτες.

Βασίλης: Ακριβώς. Δεν θέλαμε να κάνουμε ένα μνημόσυνο για τα 15 χρόνια της Νονα, πρότεινε ο Κώστας να βρούμε τελείως νέα παιδιά για να ξορκιστεί αυτός ο κίνδυνος. Βρήκαμε τους νέους συνεργάτες μέσω της διαδικασίας της οντισιόν, μια διαδικασία που γενικά έχει σχεδόν εκλείψει.

Κώστας: Θέλαμε να δούμε ξανά το υλικό μας μέσα από μια φρέσκια ματιά.

Στιγμιότυπο από την παρουσίαση μιας πρώτης εκδοχής της περφόρμανς "Marcel Duchamp" στην Ανάφη (Ιούλιος 2021)

Η νέα περφόρμανς της ομάδας Nova Melancholia "Marcel Duchamp"